

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 334/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, advokátom, Námestie gen. M. R. Štefánika 1, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina (predtým Okresný súd Čadca) v konaní vedenom pod sp. zn. CA-14C/66/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. CA-14C/66/2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Žilina **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. CA-14C/66/2019 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **600 eur**, ktoré **je** Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a napadnuté konanie

1. Ústavnému súdu bola 7. mája 2025 doručená ústavná sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu

majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. CA-14C/66/2019. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez prietáhov, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že na okresnom súde prebieha napadnuté konanie o zaplatenie istiny 4 017,42 eur s príslušenstvom, v ktorom je sťažovateľ žalobcom. Žaloba bola podaná 20. septembra 2019, písomné vyjadrenie žalovaného bolo sťažovateľovi doručené 17. februára 2020, na ktoré žalobca reagoval podaním z 27. februára 2020. V napadnutom konaní sa uskutočnilo len jedno pojednávanie 13. apríla 2022, ktoré bolo odročené na účely znaleckého dokazovania, ktoré bolo nariadené až 15. apríla 2025, v čom sťažovateľ vidí prietahy na strane okresného súdu.

3. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 334/2025-8 z 28. mája 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že napadnuté konanie trvá už 5 rokov a 7 mesiacov, pričom sa v ňom uskutočnilo len jedno pojednávanie 13. apríla 2022, a že po pojednávaní 13. apríla 2022, ktoré bolo odročené na účely znaleckého dokazovania, bolo znalecké dokazovanie nariadené okresným súdom až 15. apríla 2025. V tomto postupe súdu vidí sťažovateľ porušenie svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tým, že okresný súd v napadnutom konaní dosiaľ nerozhodol, bráni sťažovateľovi získať uplatňované finančné prostriedky, v čom sťažovateľ vidí rozpor s čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že bol v napadnutom konaní vystavený pocitom právnej neistoty, krivdy, nespravodlivosti, bezmocnosti a úzkosti, pričom mu mala byť spôsobená aj škoda, pretože nemohol nakladať so žalovanými financiami, čím sťažovateľ odôvodňuje výšku požadovaného finančného zadostučinenia. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti nevyjadril k možnosti ústneho prejednávania veci.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní

5. K ústavnej sťažnosti sa vyjadrila vo veci konajúca zákonná sudkyňa 9. júna 2025. Z vyjadrenia vyplýva, že v napadnutom konaní bolo len jedno pojednávanie 13. apríla 2022, pretože predtým došlo k odročeniu troch nariadených pojednávaní (z toho 2-krát z dôvodov na strane žalobcu a raz z dôvodu na strane okresného súdu). Pojednávanie konané 13. apríla 2022 bolo odročené na účely nariadenia znaleckého dokazovania, ktoré bolo nariadené 15. apríla 2025, v čom okresný súd vidí neefektívitu spôsobenú aj tým, že počas daného obdobia bola zákonná sudkyňa opakovane práceneschopná a po návrate z PN boli zákonnej sudkyňi nárazovo vrátené všetky spisy, ktoré mala pridelené pred nástupom na PN a musela aj pojednávať množstvo reštančných vecí (73). Z vyjadrenia vyplýva, že predmetom napadnutého konania je aktuálne zaplatenie 3 174 eur

s príslušenstvom, keďže vo zvyšnej sume zobral žalobca žalobu späť. Okresný súd sa vo svojom vyjadrení nevyjadril k možnosti ústneho prejednávania veci.

6. Z predloženého súdneho spisu ústavný zistil, že pojednávania nariadené na 14. júl 2021 a 29. august 2021 boli odročené na žiadosť sťažovateľa, pojednávania nariadené na 13. október 2021 bolo odročené z dôvodov na strane okresného súdu, pojednávania uskutočnené 13. apríla 2022 bolo odročené na neurčito na účely nariadenia znaleckého dokazovania. Preddavok na znalecké dokazovanie bol zložený 28. júna 2022 a k nariadeniu znaleckého dokazovania došlo uznesením okresného súdu 15. apríla 2025. Spis bol znalcovi zaslaný 12. mája 2025. Ústavný súd z predloženého spisu zistil aj to, že v napadnutom konaní došlo k viacerým zmenám sudcu (20. septembra 2019, 13. decembra 2021, 13. septembra 2023, 9. novembra 2023).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.1. K namietanému porušeniu prerokovania veci bez zbytočných prietáhov:

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pretože v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam a dopad pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

10. Ústavný súd zohľadňuje aj rozhodovacia prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

11. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, v napadnutom konaní ide o zaplatenie 4 017,42 eur s príslušenstvom v súvislosti s ublížením na zdraví, čo je spor, ktorý druhoivo patrí k štandardnej agende všeobecného súdnictva, a preto dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom nie je závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci. Znalecké dokazovania v takýchto typoch sporov patria k štandardným procesným postupom.

13. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k dvom odročeniam už nariadených pojednávanií (na 14. júl 2021, na 29. august 2021) a aj k čiastočnému späťvzatiu žaloby (aktuálne uplatňovaná suma je 3 174 eur z pôvodných 4 017,42 eur), čo je správanie sťažovateľa ovplyvňujúce celkovú dĺžku napadnutého konania negatívnym spôsobom. Okrem toho z predloženého súdneho spisu nevyplýva taká (ne)činnosť sťažovateľa, ktorá negatívne ovplyvňuje dĺžku konania.

14. Okresný súd v napadnutom konaní do 28. júna 2022 (zloženie preddavku na znalecké dokazovanie) konal plynulo a štandardne reagoval na procesné podania sporových strán so snahou o uskutočnenie pojednávania, preto ústavný súd v tomto období neidentifikoval znaky neprimeraných prietáhov v napadnutom konaní na strane okresného súdu. Obdobie od 28. júna 2022, keď došlo k zloženiu preddavku na znalecké dokazovanie, do 15. apríla 2025, keď došlo k nariadeniu znaleckého dokazovania, však predstavuje obdobie trvajúce skoro 3 roky bez akéhokoľvek procesného úkonu zo strany okresného súdu, obdobie, v ktorom okresný súd nariadil znalecké pojednávanie takmer 3 roky po tom, čo došlo v napadnutom konaní 13. apríla 2022 k odročeniu pojednávania na účely znaleckého dokazovania, a takmer 3 roky po tom, čo sporová strana zložila preddavok na znalecké dokazovanie, čo predstavuje obdobie ústavne neprípustnej nečinnosti na strane okresného súdu. Na tomto závere ústavného súdu nič nemení ani skutočnosť, že počas tohto obdobia došlo v napadnutom konaní k zmenám sudcu a k práceneschopnosti na strane zákonnej sudkyne, pretože je ústavnou povinnosťou okresného súdu na personálne zmeny na okresnom súde reagovať tak, aby bola plynulosť prebiehajúcich konaní na okresnom súde čo najmenej negatívne zasiahnutá.

15. Po zhodnotení už uvedených okolností ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté konanie trpí zbytočnými súdnymi prietahmi, ktoré idú na vrub postupu okresného súdu v dôsledku jeho nečinnosti v období od 28. júna 2022 do 15. apríla 2025. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok:

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tiež namietal, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zásahu do práva sťažovateľa na ochranu majetku podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité v ústavnom zakotvení základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), implikuje v sebe podľa stabilnej rozhodovacej praxe ústavného súdu aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46

a nasledujúcich ústavy (I. ÚS 23/01, III. ÚS 328/05, III. ÚS 260/07, PL. ÚS 6/2016, I. ÚS 395/2016).

17. V ústavnej sťažnosti v súvislosti s prípadným porušením ochrany majetku sťažovateľ uviedol to, že nemôže nakladať s financiami, ktoré v napadnutom konaní žiada, pritom hodnotu uplatňovaných financií znižuje inflácia. Takto vymedzené dôvody porušenia ústavnej ochrany majetku považuje ústavný súd za nedostatočné. V napadnutom konaní ide „len“ o sťažovateľovo právo na peňažné prostriedky, ktoré sú predmetom sporového konania, ktoré mu dosiaľ priznané neboli, a tak to nemôže mať v súčasnosti žiadny priamy dopad na jeho majetok. Zároveň z predloženého súdneho spisu vyplýva, že hodnotu uplatňovaných financií, a teda aj potrebu ochrany majetku, sám znižuje. Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že posudzovaný postup okresného súdu v napadnutom konaní nemôže mať negatívny dopad na majetkovú sféru sťažovateľa, preto ústavný súd nevyhovel tejto časti ústavnej sťažnosti (bod 5 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku nálezu), okresnému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádza (bod 2 výroku nálezu).

VI.

Primerané finančné zadost'učinenie

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požadoval priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 10 000 eur a toto odôvodňoval tým, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bol vystavený pocitom právnej neistoty, krivdy, nespravodlivosti, bezmocnosti a úzkosti.

20. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018).

21. Pri rozhodovaní o uplatňovanom finančnom zadost'učinení ústavný súd prihliadal na to, že zistený prietah na strane okresného súdu predstavoval obdobie nečinnosti v dĺžke skoro troch rokov, pričom k tomuto prietahu by nedošlo, ak by okresný súd nariadil znalecké dokazovanie

bezprostredne po tom, čo bol zaplatený preddavok na znalecké dokazovanie, ako to predpokladá aj príslušná procesnoprávna úprava. Na druhej strane ústavný súd prihliadal aj na to, že do nariadenia znaleckého dokazovania v napadnutom konaní neboli zistené žiadne prierahy, zohľadnil aj výšku uplatňovanej istiny v napadnutom konaní (čo je v „hre“). Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadost'učinenia s'ťažovateľovi v sume 600 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľ žiadal priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde, § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 771,68 eur (bod 4 výroku nálezu). Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to z § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. S'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025: prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej s'ťažnosti. Celkovo tak s'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania v sume 771,68 eur vzhľadom na to, že právny zástupca s'ťažovateľa podľa dostupných verejných overiteľných informácií (webstránka Finančnej správy Slovenskej republiky) nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Euboš Szigeti
predseda senátu